

bistrim svojim umom si je pridobil toliko, da ima sedaj velikanska posestva.

Posebno znamenitih krajev sicer ni ob tej progi, pač pa velikanski zakladi naravnega bogastva, ki je izkušajo različne tovarne izkoristiti. Pri postaji Leskovici je obširna tovarna za les, ki daleč presega Gorjanijevo na Gorjancih ali v Peščenku. V Pleternici je jednako velika tovarna za izdelovanje špirta in drugo.

Med počasno vožnjo, ki je menda še nekoliko bolj polževa nego na naši dolenski železnici, me je zabaval neki žid-trgovec in hrvaški kmetje. Vse ga je častilo in hvalilo — malo da mu niso roke poljubovali, a ko je izstopil, niso mogli dosti slabega in sramotilnega povedati o „čifutu.“ Nisem si mogel drugače misliti, nego da morajo biti ti kmetje z židom v denarnem sorodstvu. Ne vem, kaj bi bilo, ko bi bil mož slišal, kako so ga strupeno pikali s svojimi jeziki! — Med tem pa je jelo pikati nekaj drugega: kakor orehi debel led se je usipal na železnične vagone, bil po oknih, da je bila groza. Od strahu so utihnili doslej tako glasni kmetje in njihove žene, ki so se vračali iz semnja

v Našicah; čul si le vzdih in željo: „Menda v našem selu ne bije!“

Pri postaji Caklinu se zavije prijazna dolina, po kateri se vije železnica proti jugu. Na levi so prav blizu nizki griči, a na severni in zahodni strani se razgled bolj in bolj odpira proti Požegi, za katerim mestom se vzdigajo visoke gore. Spominjal me je ta kraj prav živo nekaterih ljubkih dolin v naši mili domovini. V Pleternici, ki ima lepo veliko cerkev in razprostrano vojašnico, se cepi železnična progana Požego. Veselil sem se, da bom po dolgi in sploh precej dolgočasni vožnji v tem domoljubnem mestu prenočil, a v veliko presenečenje sem zvedel, da je že odpihal vlak, ki bi me v nekaterih minutah tje potegnil. V Pleternici prenočiti ni kazalo; drugi dan iz Kapele Botrine, kamor sem moral sedaj z vlakom, vračati se po istem potu nazaj pa nisem maral: zato je bil kmalu storjen sklep, ki je moj prvotni načrt prevrnil. Počakal sem v gostilni blizu kolodvora polnočne ure, vsel se na vlak, ki je nekako ob tem času prisopihal semkaj od Broda, in se peljal kar naravnost v slovensko prestolnico, kamor sem prišel zdrav in zadovoljen, da sem zopet preživel nekaj dni med slavonskimi brati.

Književnost.

Srbsko-hrvaška književnost.

Zanimljive priče i beleške iz života znamenitih Srba. Skupio ih Dr. Ilija Ognanović. Zagreb. Srbska štamparija 1900. Str. 176. 8°. — V tej knjigi čitamo dogodke in anekdote desetero znamenitih Srbov, kateri so vse svoje delovanje posvetili napredku svojega naroda. S tega stališča je torej knjiga znamenje hvaležnosti srbskega naroda do svojih dobrotnikov. Pisava je lepa in mična.

Detinjstvo. Napisao P. Srećković. Drugo izdanje kr. srb. dvorske knjižare Mite Stajića u Beogradu. Cena 1 K. — Ti spomini iz detinstva imajo poleg mnogih zabavnih stvari tudi še podatke za poznavanje običajev, življenja in kulturnih pojavov v Srbiji.

U slobodnim časovima. Knjiga za mladež, sa slikama, spremio Ž. O. Dačić. Beograd. Štampano

u državnoj štampariji kraljevine Srbije. 1900. Str. 95. Cena 8 dinarova. — V tej dobro urejeni čitanki za otroke so pesmi, povesti, pripovedke slike.

Odabrane srbske narodne pesme junačke najstarijega vremena za omladinu priredio Ž. O. D. Beograd. Izdanje i štampa državne štamparije. 1900. Str. VIII. + 126. Cena 50 d. — Za srbsko mladino ni primernejšega berila, nego so narodne srbske pesmi. Pobožnost, pravost, ljubezen do naroda, junaštvo, požrtvovalnost in druge narodne vrline niso v nobenem umetnem delu tako dobro naslikane kakor v srbskih narodnih pesmih. Zbranih je v tej knjigi okoli 16 pesmij. Manj znanim besedam je dodan tolmač.

Kr. srbska akademija nauka u Beogradu je izdala te-le tri knjige:

Istorija srbskog ustanka od Lazara Arsenijevića - Batalake. Deo prvi. Beograd. Štampano

u štampariji kraljevine Srbije 1898. Cena 3 d. Stranij X + 484; — Drugi deo. 1899. Cena 3 d. Stranij 485—1020. Obe knjigi sta izdani iz Batalakovega fonda. Prirejena je na podlagi rokopisov pok. Arsenijevića († 15. jan. 1869), katere je hranil Dr. N. Krstić. Ta zgodovina in ostali rokopisi so dragoceni vir za poznavanje one dobe Karadžordževićeve v Srbiji, zato ker jih je spisal njegov sodobnik in v mnogih poslih tudi njegov sodeložnik. — Tretja knjiga je pa važen prilog srbske zgodovine v prvi polovici one dobe od tujega potovavca: Otona Dubislava plem. Pircha. Putovanje po Srbiji u godini 1829. Srbski prevod je priskrbel Dr. Dragiš T. Mijusković. Izdanje akademije nauka. U Beogradu. Štampano v državni štampariji kraljevine Srbije. 1899. Cena 1'50 d. Str. IX + 247. Tej knjigi je dodana slika pisateljeva.

Pčelarska biblioteka VI. zvez.: *Pravo o pčeli* napisao Dr. Ž. Miladinović. Cena 40 par. — Ta knjižnica, ponatisk iz „Srbskoga Pčelara“, podaje v celoti opazovanja, tičoč se čebel od rimske do danes. Vsebinska bi bila boljša in zanimivejša, ako bi bila točno izvedena po načrtu, a prvi del je zelo skrajšan. Knjiga je zelo pripravna za tiste, ki se pečajo s čebelarstvom.

Srbska istorija u narodnim pesmama. Stavio Pet. M. Niketić, učitelj. Nakladom knjižara Velimira Valožića, u Beogradu. Štamparija kod „Pre-svete.“ Cena 1'20 d. Str. 116. — Izdajatelj te narodne zgodovine je odbral najznamenitejše narodne pesme od časov sv. Save do osvoboditve Niša, sestavivši jih v neko prozaično celoto. — Knjiga je okrašena s slikami, katere razsvetljujejo to ali ono narodno pesem ali zgodovinski dogodek.

Maksim Tripković, profesor kraljevske gimnazije v Belgradu, je izdal knjigo: *Reforma Kalendara.* V tej knjigi razpravlja poglobitve pogreške in nedostatke julijanskega koledara, želeč, da naj bi vsi kristijani imeli jeden koledar, kateri naj bi se ne smel nikdar menjati. Po tem projektu bi imeli leta dveh vrst kakor do sedaj: navadno leto z 365 dnevi, in prestopno s 366 dnevi. Prestopna so ona leta, katera se delé s 4 brez ostanka, izvzemši leta, s katerimi se končujejo stoletja (n. pr. 2000, 2100, 2200 itd.); ona bi bila prestopna, katera bi se delila z 9 brez ostanka ali z ostankom 4. Vsa ostala leta bi bila navadna. Na ta način bi odpadlo po sedem dnij v vsaki dobi 900 julijanskih let. Srednja vrednost novega nasvetovanega leta je jednaka s solničnim ali tropskim letom v znesku: 365 dnij, 5 ur, 48 minut in 48 sekund. Iz sedanjega julijanskega koledara je potrebno 13 dnij izpustiti, da bi se zlagalo s časom nicejskega cerkvenega zbora (325. leta).

Fezično pitanje u Kraljevini Dalmaciji. Bilježke i Izprave. U Spljetu. Brzotiskom „Nar. Tiskare“. 1900. — V to knjigo je povzel rajni dr. G. F. Bulat, predsednik dalmatinskega zbora, kratko zgodovino

borbe za narodni jezik v Dalmaciji, da bi namreč njegovi podani zapiski „ravno sedaj, ko je na dnevnem redu jezikovno vprašanje po celi monarhiji, mogli služiti kakor gradivo pri rešenju tega važnega vprašanja, in da bi bilo to rešeno, kakor zahteva pravica in potreba hrvaškega (oziroma tudi slovenskega) naroda.“ Š.

Ruska književnost.

I. Križanovskaja je izdala v Petrogradu roman v dveh delih z naslovom: *Želčnij Kancler drevnago Egipta*, v katerem je opisana zgodovina osvobojenja Egipta izpod 400 letnega jarma Hiksov. — A. I. Svirskij je izdal ravno tam knjigo: *Smertnaja kazn i drugije rasskazi*, ki je zbornik raznih večinoma prav dobrih pripovedk, zajetih iz vsakdanjega življenja.

A. Kačanovskij je izdal v Kijevu 1. zv. *Istoriji Serbiji s polovini 14. do konca 15. veka.* — Ravno tam je izdal V. G. Korlenko *Južno-russkije očerki i portreti* ter *Ukrajinskija bili* (dogodbe). Pisatelj podaje tu javnosti toplo pisane članke o minulosti in sedanjosti Male Rusije, izmed katerih jih je mnogo posvetil pisateljem Levickemu, Borovikovskemu, Ševčenku, Kostomarovu i. dr.

V Petrogradu je izšlo osem zvezkov *Sobranih Sočinenij Vsevoloda Vladimiroviča Krestovskega*, čigar romani se splošno hvalijo. Tam je zagledal beli dan tudi prevod knjige Vernera Bombarta: *Očerki promišlennago razvitija Germaniji.*

Naročniki tednika „Nive“ dobé v tekočem letu brezplačno prilogo *Polnoje sobranije sočinenij N. V. Gogolja.* V prvih zvezkih so priobčene drobne pripovedke, „Taras Bulba“ in pričetek „Mrtvih duš“. — Naročniki ilustrovanega štirinajst dnevnika „Novyj Mir“ dobé za prilogo dvanajst vezanih knjig „Biblioteki ruskih in tujezemskih pisateljev“, med katerimi je šest knjig *Sočinenij I. I. Lazečnikova*, in šest knjig *Sobranih sočinenij Henrika Heina* (z ilustr.) Naročnina znaša za Rusijo 18, za tuje zemlje pa 24 rubljev na leto. Naroča se pri M. O. Volfu v Petrogradu. — Naročniki časopisa „Priroda i ljudi“ dobé brezplačno dvanajst zvezkov „Biblioteki romanov“, in sicer obsegajo prvi trije zvezki *dela Falkenhorsta* (Nežnoje serdce, Tanganajskij lev, Korsar pustyni), ostalih devet pa *zbrane spise A. Lorisa* (Kapitan Trafalgar, Radamehskij karlik, Izgnanniki zemlji, Iskatelji zolota, Atlantida, Rubin Velikago Lami, Tajna maga, Čerez okean in Naslednik Robinzona). Razven tega dobé še dvanajst ilustrovanih snopičev „Vsemirnago putešestvennika“; a to za ceno 6—8 rubljev na leto. Naroča se pri izdajatelju P. P. Sojkinu v Petrogradu.

Sedaj, ko se toliko razpravlja in piše po časnikih o židih in njih verskih obredih, utegne marsi-